

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hr. Rektors Rosendahl.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

i Rønne lærde og Real-Skole

i Juli 1852.

RÖNNE.

Trykt i J. H. Colbergs Bogtrykkeri.

Aalborgs Kathedralskole.

Efterretninger

om

Rønne lærde Skole

i Skoleaaret 1851—1852.

Indbydelsesskrift

til

Rønne lærde Skoles offentlige Examen

i Juli 1852

af

H. K. Whitte, A. M.,
Skolens Rektor.

RÖNNE.

Trykt i J. H. Colbergs Bogtrykkeri.

Efterretninger om Rønne lærde Skole

i Skoleaaret 1851—1852.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar var **Disciplenes Antal 54.**

Af disse afgik i September Maaned 6 til Universitetet og underkastede sig Examen artium med de Karakterer, som omstaaende Tabel udviser.

Efter afholdt Examen i Juli Maaned udgik af IV. Realklasse H. Michelsen, P. Rönne og Kr. Dam; de to Sidstnævnte underkastede sig derefter den almindelige Forberedelsesexamen (respektive med bedste og næstbedste Karakter).

Fremdeles udgik efter afholdt Examen af IV. stud. Klasse R. Holm, K. Grove og Fridlejf Sörensen (nærmest som en Følge af den allerhøjeste Resolution af 6te Maj 1850) for at fortsætte deres Studeringer andensteds, respektive i Metropolitanskolen, Sorö-Akademies Skole og i Frederiksborg lærde Skole, og af 1ste Klasse W. Heggelund paa Grund af hans Faders Forflyttelse til Horsens.

Derimod optoges ved Skolcaarets Begyndelse 14 nye Disciple*), saa at ogsaa dette Skoleaar begyndte med 55 Disciple (foruden Dimittenderne).

---

*) Tilføjelsen af Fødselsdatum og af Faderens Stilling paa følgende Fortegnelse over Disciplene betegner de ny optagne.

Hoved-karakter.	Laudabilis.	Laudabilis.	Laudabilis.	Haad illaud.	Haad illaud.	Haad illaud.
Fransk.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.
Tydk.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.
Geometri.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.
Arithmetik.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.
Historie.	laud.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.
Geografi.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.
Religion.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.
Hebraisk, * (Græsk.)	laud.	laud.	*laud.	*h. ill.	h. ill.	*h. ill.
Græsk.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.
Latinsk Stil.	h. ill.	h. ill.	laud.	n.cont.	h. ill.	n.cont.
Latin.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.
Udarbejdelse i Modersm.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	n.cont.	h. ill.
Dimitterede 1851.						
P. Trandberg						
A. Römer						
P. Riis						
Kr. Brix						
A. Colberg						
L. Dam						

Af disse udgik i November Maaned F. Tryde, i Januar Theod. Colberg (begge af Iste Kl.), ved Udgangen af Marts Thorv. Arboe (af IV. Realkl.), J. West, Th. Spælling og O. Jespersen (af II. Kl.). Med Undtagelse af Sidstnævnte vare samtlige disse Udmeldelser nærmest foranledigede ved Hensyn til den forestaaende Konfirmation.

Endelig afgik i denne Maanedes Begyndelse Dimittenderne Frithiof Sørensen, Valdemar Olivarius og Julius Terp for at underkaste sig Examen artium.

Skolen tæller derefter nu 44 Disciple, som efter Udfaldet af den for Juleferien afholdte Examen ¹⁾, ere ordnede saaledes:

V. Realklasse.

L. Mossin Lauritzen.

IV. stud. Klasse.

1. M. Dam. 2. K. Koefoed. ²⁾

IV. Realklasse.

1. Kr. Jespersen ³⁾. 2. R. Wulff. 3. K. Brix. 4. V. Terp. 5. Tm. Arboe.

III. stud. Klasse.

1. K. Hasselriis. 2. S. Whitte. 3. N. Holm. 4. L. Fog. 5. H. Siemsen. 6. L. Krabbe. 7. H. Marcher.

¹⁾ De maanedlige Sammenregninger og den derpaa begrundede Omflytning ere i det Mindste foreløbigen og til en Prøve afskaffede i dette Skoleaar.

²⁾ Resolutionen af 6te Maj 1850 har i Löbet af to Aar berövet denne Klasse 4 Disciple.

³⁾ Indtil Konfirmationen stud. Discipel.

III. Realklasse.

P. Olsen*).

II. Klasse.

1. A. Jespersen. 2. J. Whitte. 3. J. Erichsen. 4. F. Lauritzen. 5. H. Hansen. 6. V. Gottlieb. 7. P. Ellebye. 8. J. Thorsen. 9. T. Hamann. 10. Kr. Pihl. 11. H. Koefoed.

I. Klasse.

1. Edv. Kr. Sonne (f. d. 13de Avg. 1842, S. af Fajancefabrikant E. S.). 2. Jens Joh. Bjerregaard (f. d. 22de Avg. 1838, S. af Pottmager J. I. B.). 3. Joh. A. P. Ancher (f. d. 22de Februar 1838, S. af Proprietær H. A. paa Almegaarden i Knudsker). 4. Krist. Mortensen (f. d. 4de Decbr. 1839, S. af Skrædermester H. M.). 5. J. Rønne. 6. A. Pihl. 7. Vald. Fog (f. d. 27de Maj 1841, S. af Prokurator F.). 8. P. Spælling. 9. Krist. Erichsen (f. d. 26de Maj 1842, S. af Prokurator E.). 10. O. Arboe (f. d. 29de Januar 1842, S. af Konsul A.). 11. Thorv. Colberg (f. d. 22de Oktobr. 1841, Søn af Kjøbmand H. A. C.). 12. Vald. Wulff (f. i Nyker Sogn d. 31te Decbr. 1841, S. af Kjøbmand T. W.). 13. Lars Nik. Holm (f. d. 20de Novbr. 1839, S. af Smedemester Kr. H.). 14. Krist. Christensen (f. i Kjöbenhavn d. 18de Februar 1840, Søn af Exam. juris E. Chr.). 15. Niels Bolbroe (f. i Hasle d. 3die Januar 1840, Søn af Pastor M. B. i Røe). 16. Edv. Wulff (f. d. 28de April 1840, Broder til № 12). 16. Michael Rønne (f. d. 29de Marts 1840, S. af Kjøbmand P. M. R.).

Af de nye Disciple ere J. Ancher, V. Fog, K. Erichsen, O. Arboe og Tv. Colberg optagne fra Forberedelsesklassen.

---

*) Indtil Konfirmationen stud. Discipel.

Fagfordelingen mellem Lærerne har i dette Skoleaar i det Væsentlige været den samme som forrige Aar med Undtagelse af, at Rektor har overtaget Dansk i første Klasse og efter Dimittendernes Afrejse den danske Underviisning med Realisten i femte Klasse.

Det ugentlige *Timeantal* til hvert Fag vil findes angivet ved Meddelelsen af det, der er gennemgaaet i Skoleaaret. Til Skrivning, Sang og Gymnastik er det samme Antal Timer anvendt som forrige Aar.

Timeplanen har i det Væsentlige ingen Forandring undergaaet.

De i indeværende Skoleaar gennemgaaede Pensaa og foretagne Övelser ere fölgende:

Dansk.

I. Kl. Til Övelse i Oplæsning samt en enkelt Gang til Analyse er benyttet dansk Læsebog af Funch, Rögind og Warburg til S. 288. Een Gang ugentlig Övelse i at fremsige udenad lærte Digte. Eengang ugentlig Övelse i Retskrivning efter Diktat, hvorved tillige i Slutningen af Aaret Grundtrækkene af Læren om Skilletegnesnes Anvendelse er bleven meddeelt i Forbindelse med Sætningsanalyse. Een Time ugentlig er særlig bleven anvendt til at gennemgaae den almindelige Sætningslære efter Bojesen (5 Timer, Rektor).

II. Kl. Samme Læsebog som Iste Klasse; Digte ere lærte udenad, ligesom ugentlige Övelser ere anstillede i mundtlig Fortælling; 50 Stile ere skrevne efter Diktat (4 Timer, Adj. Hasselriis).

III. Kl. har ugentlig skrevet to Stile, en Hjemmestil og en Skolestil. Til Oplæsning er Holsts prosaiske og Krossings poetiske Læsebog benyttet; desuden er der i den senere Deel af Skoleaaret gennemgaaet Afsnit af Holberg og Oehlenschläger (2 Timer, Adj. Brandt).

IV. Kl. har ugentlig skrevet to Stile, en Hjemmestil og en Skolestil. Til Oplæsning ere foruden Holsts prosaiske og Krossings poetiske Læsebog forskellige danske Klassikere afbenyttede (2 Timer, Adj. Brandt).

V. Kl. Indtil Dimittendernes Afreise gik Undervisningen udelukkende ud paa Vejledning til skriftlige Udarbejdelser (2 Timer, Adj. Brandt). Efter den Tid er 1 Time daglig anvendt til at indøve Sætningslæren [efter Bojesen] og til at give en Udsigt over den ældre danske Litteraturs Historie [efter Thortsen] samt til skriftlige Udarbejdelser (Rektor).

Tydsksk (Adj. Jork).

I. Kl. Af Rungs Læsebog for de lavere Klasser er læst fra Side 34 til Side 122. Eleverne ere tillige blevne övede i Bogstavering (6 Timer).

II. Kl. Af samme Læsebog er læst fra S. 136 til S. 152, og fra S. 169 til S. 207. Fra Dansk til Tydsksk er læst af de danske Ark til Læsebogen den 5te og 6te Fortælling. Formlæren er indövet efter Hjorts mindre tydskske Grammatik (5 Timer).

III. Kl. Af Hjorts tydskske Læsebog er læst fra S. 87 til S. 162. Fra Dansk til Tydsksk er af de danske Ark til Rungs Læsebog læst fra S. 79 til S. 82. Formlæren er læst efter Hjorts större tydskske Grammatik (3 Timer).

IV. Kl. Af Hjorts tydskske Læsebog er læst fra S. 127—183 og fra S. 194 til S. 234. Fra Dansk til Tydsksk er af Bresemanns Stilövelser læst fra S. 121 og ud. Formlæren er læst efter Hjorts större Grammatik tilligemed det Afsnit af Syntax, der i samme Grammatik benævnes: "Om Underordningen eller Styrelsen." (2 Timer, Realisterne 3 Timer).

V. Kl. har læst af Hjorts tydskske Læsebog fra S. 465 til S. 536. Desuden er den største Deel af Schillers Don Carlos læst cursorisk.

Formlæren og de vigtigste Afsnit af Syntaxen er indövet efter Hjorts større Grammatik. Realeleven har tillige i Forening med 4de Klasse havt en særskilt Time om Ugen, som er bleven anvendt til mundtlige og skriftlige Övelser (2 Timer, Realisten 3 Timer).

Fransk (Adj. Hasselriis).

II. Kl. Bjerrings Læsebog forfra til S. 25 St. 38 samt de vigtigste Afsnit af Böjningslæren efter Abrahams Sproglære (6 Timer).

III. Kl. Borrings Læsebog for Mellemklasserne fra S. 40—53 og fra S. 74—137; Formlæren gennemgaaet; Bjerrings Læsebog [Dansk til Fransk] fra S. 33 St. 51—S. 46 St. 72 (3 Timer).

IV. Kl. Borrings Læsebog for Mellemklasserne fra S. 204—262; Böjningslæren gennemlæst efter Abrahams; Bjerrings Læsebog [Dansk til Fransk] fra S. 29 St. 43—S. 35 St. 56 og fra S. 52 St. 89—S. 55 St. 94 (2 Timer).

V. Kl. Mérimés samlede Skrifter 1ste Deel: Colomba, La Vénus d'Ille, Les âmes du Purgatoire; Bjerrings Læsebog [Dansk til Fransk] S. 1 — S. 48 (2 Timer).

Engelsk (Adj. Jork.)

III. Realklasse bestod fra Skoleaarets Begyndelse indtil April Kvartal af to Elever, Balle og Koefoed, der i det Tidsrum havde læst Mariboets Læsebog for Begyndere heel, men ikke repeteret. Mariboets Formlære var indövet. Fra April Kvartals Begyndelse traadte een Elev, Olsen, over i Realklassen, og har nu foreløbigen anstillet Læseövelser og begyndt at oversætte (4 Timer).

IV. Realkl. har læst af The vicar of Wakefield fra 16de Kapitel og ud. Mariboets Formlære er læst og af Schulzes af Blom omarbejdede Grammatik er i Syntaxen læst om Udsagsordene og Forholdsordene.

I den sidste Tid ere mundtlige og skriftlige Övelser anstillede efter Mariboers Stilövelser (4 Timer).

V. Realkl. har læst af Mariboers "Selections in prose" fra S. 1—92 og fra S. 219 til S. 254. Desuden er læst af Bulwers "Night and morning" de 7 første Kapitler. Fra Dansk til Engelsk er læst af Mariboers Stilövelser Fortællingen "Hans Stades Hændelser." Disse Stilövelser ere ogsaa benyttede til skriftlige Övelser. Grammatikken er læst og indövet (4 Timer).

Latin.

III. Klasse. Lefoliis Læsebog, de to første Afsnit, Stykkerne *b*; den regelrette Bøjning og af den afvigende, hvad der forekom i Læsebogen (10 Timer, Overl. Lefolii).

IV. Klasse. Ciceros Taler for Milo og for Sextus Roscius, den sidstnævnte hurtigere end den førstnævnte; Bøjningslæren og Hovedsagerne af Ordføjningslæren; omtrent 70 Stile (9 Timer, Overl. Lefolii).

V. Klasse. Dimittenderne have opgivet til Examen artium: Cæsar d. b. G. I—II, Livius I—III; Ciceros Taler for Sext. Roscius og de fire mod Catilina, Ciceros Disputationes Tusculanæ I—III, Virgils Æneide I, II og IV, Horatses Ode I—II og Brevene. Ugentlig 2 mundtlige, 1—2 skriftlige Stile; 2—4 Versioner maanedlig (10 Timer, Rektor).

Græsk.

IV. Klasse. Xenofons Anabasis, 3die og 4de Bog; det Meste af den attiske Bøjningslære efter Tregder, Ordføjningslæren mundtlig meddeelt efter den Anledning, Læsningen gav (5 Timer, Overl. Lefolii).

V. Kl. Dimittenderne have opgivet til Examen artium: Xenofons Anabasis III—IV, sokratiske Mærkværdigheder I—II; Platons Apologi og Kriton, Herodots IX. Homeri Iliad. I—IV, og istedenfor Hebraisk Iliad. V—VI og Odys. I—VIII (6 Timer, Rektor).

Religion (Adj. Jessen).

I. Klasse. Herslebs mindre Bibellistorie: det gamle og nye Testamente; Luthers Katechismus: de 10 Bud, de 3 Troens Artikler, Fader vor (3 Timer).

II. Klasse. Balles Lærebog: 1, 2, 3, 4, 5 Kap.; Herslebs større Bibellistorie: S. 1—73 (2 Timer).

III. Klasse. Balles Lærebog: 6, 7, 8 Kap.; Herslebs større Bibellistorie: S. 160—244 (2 Timer).

IV. Klasse. Krog Meyers Lærebog: § 1—§ 70; Herslebs større Bibellistorie: S. 160—261 (2 Timer).

V. Klasse. Krog Meyers Lærebog og Herslebs større Bibellistorie. Dimittenderne have desuden gennemgaaet Matthæi Evangelium i Grundsproget (3 Timer).

Historie (Adj. Brandt).

I. Klasse. Bohrs gamle Historie til S. 123 (3 Timer).

II. Klasse. Bohrs gamle Historie heel (3 Timer).

III. Klasse. Bohrs Middelalderens Historie til S. 147 (2 Timer).

IV. Klasse. Bohrs den nyere Tids Historie til S. 121. Allens Danmarks Historie til S. 72 (2 Timer).

V. Klasse. Allens Danmarks Historie; England, Frankrig og den gamle Historie efter Kocfoeds Udtog (2 Timer).

Geografi (Adj. Brandt).

I. Klasse. Thriges Lærebog til S. 75.

II. Klasse. Thriges Lærebog til S. 112.

III. Klasse. Thriges Lærebog til S. 153.

IV. Klasse. Thriges Lærebog heel.

V. Klasse. Thriges Lærebog heel; Velschous Asien og Afrika (Hver Klasse 2 Timer ugentlig).

Naturhistorie (Adj. Ancher).

I. Klasse. Pattedyrene efter Ströms naturhistoriske Læsebog.

II. Klasse. Fuglene, Skildpadderne og Fiirbenene efter samme Lærebog.

III. Klasse. Fra § 13 til 24 af Dyreriget og de 26 første §§ af Planteriget efter Bramsens og Drejers kortfattede Lærebog i Zoologi og Botanik.

IV. Klasse. Forfra til Pattedyrene, Krybdyrene, Fiskene og Bløddyrene efter samme Lærebog; M. Dam tillige Leddyrene (Hver af disse Klasser 2 Timer).

V. Realklasse. Det Samme som 3die Klasse, og desuden Mineralriget efter Krøyers Naturhistorie (1 Time).

Regning.

I. Klasse. Eleverne ere ikke komne lige vidt; en enkelt regner Subtraktion i benævnte Tal; de videst kunne Reguladetri i Brök (5 Timer, Adj. Jessen).

II. Klasse. De 4 Species i Brök og Parttagning. Nogle Elever have desuden gennemgaaet Reguladetri og Procentregning. 1 Time ugentlig er anvendt til Hovedregning (4 Timer, Adj. Ancher).

III. Klasse. Eleverne ere ikke komne lige vidt; en enkelt regner Procentregning; de fleste have desuden regnet flere af de i Lærebøgerne anførte Slags af Reguladetri. Ursius og Hoffmeyers Regnebøger benyttes (2 Timer, Adj. Jessen).

IV. Klasse. Realisterne have gennemgaaet sammensat Reguladetri, Selskabsregning, Thara-, Fusti-, Arv-, Skifte- og Bytters-Regning. Den studerende Part havde ingen særskilt Regnetime men har af og til havt Övelser i de samme Regningsarter (2 Timer, Adj. Ancher).

Mathematik.

III. Klasse. Jürgensens Arithmetik № 1—47 (2 Timer, Adj. Jessen).

IV. Klasse. Hele Klassen har læst §§ 10, 11, 12, 13 og 17 efter Jürgensens Arithmetik. Den studerende Part: Forfra til 2det Afsnit, Side 53 (M. Dam

til Side 107) efter Ramus's elementære Geometri. Realisterne: Fra Side 64—Side 140 efter Mundts Geometri (2 Timer til hvert Fag, Adj. Ancher).

V. Klasse. Hele Klassen har repeteret de første 17 §§ efter Jürgensens Arithmetik. Den studerende Part (Dimittenderne): Hele Oppermanns Geometri med Forbigaaelse af nogle §§. Realisten: Mundts Geometri repeteret og læst Stereometrien efter Ramus. (2 Timer til hvert Fag, Adj. Ancher).

Naturlære (Adj. Ancher).

IV. Realklasse. De 195 første §§ af Naturlærens mekaniske Deel af Ørsted (3 Timer).

V. Realklasse. Repeteret hele Naturlærens mekaniske Deel af Ørsted (2 Timer).

Tegning (Adj. Ancher).

Iste, 2den og 3die Klasse ere for største Delen övede i Tegning efter Helsted's Tegnelære. 4de og 5te Klasses Realister ere meest övede i Tegning efter Staaltraadsfigurer, Gipsornamenter og Klodser, og have desuden gennemgaaet de 100 første Sætninger af Simesens geometriske Tegnelære (2 Timer hver Klasse).

Forberedelsesklassen.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar var Discipelantallet 15, af hvilke 5 optoges i den lærde Skoles 1ste Klasse (s. S. 8). I Septbr. indmeldtes M. J. P. Boss, f. d. 8de Oktbr. 1840, S. af Glarmester B., C. J. H. Colberg, f. d. 22de Decbr. 1842, S. af Bogtrykker C., C. A. Wolffsen, f. d. 24de Decbr. 1844, S. af Fajancefabrikant W., C. W. Zahrtmann, f. d. 29de April 1845, S. af Overlæge Z., J. P. E. Lund, f. d. 26de Avg. 1842, S. af Skovfoged L.; i Oktbr. J. C. Thorsen, f. d. 20de Novbr. 1844, S. af Kjøbmand T., A. H. Ancher, f. d. 20de Decbr. 1840, S. af Proprietær A. i Knudsker; i Januar C. Bohn, f. d. 24de Decbr. 1843, S. af Smedemester B. Klassen tæller saaledes nu 18 Disciple i følgende Orden:

1. Hasselriis. 2. Ancher. 3. Terp. 4. Chr. Zahrtmann. 5. Koefoed. 6. Lerche. 7. Marcher. 8. Lund. 9. Boss. 10. Rønne. 11. Didriksen. 12. Jespersen. 13. Wolffsen. 14. Wichmann. 15. W. Zahrtmann. 16. Bohn. 17. Colberg. 18. Thorsen.

Bestyrelsen og Fagfordelingen er som ifjor.

De læste Pensa ere:

Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg: 1ste Parti S. 6—28, 39—90, 304—392; 2det Parti S. 1—28, 39—62. Af Brückners: "Et Hundrede Digte for Børn" har 1ste Parti læst *Nº* 1—6, 17—45, 46—48; af Digte i den ovenanførte danske Læsebog har 2det Parti læst *Nº* 4, 5, 9, 10, 12—21, 22—26, 27, 29, 30, 33. De Ældre have skrevet danske Stile efter Diktat. Jacobis Regnebog bruges. Rungs tyske Læsebog: 1ste Parti S. 14—45; 2det Parti de 23 første Sider. Evropa tildeels efter Thrige, det Politiske undtaget. Herslebs mindre Bibellistorie: 1ste Parti: fra Moses til Rehabeam; 2det Parti: forfra til Josef.

Skolens Indtægter og Udgifter have i afvigte
Finantsaar været følgende:

I n d t æ g t.

Beholdningen f. f. A.	4780 Rbd.	4 $\frac{1}{2}$ Sk.
Afdrag paa Forskud	50	— „ —
Tilskud fra den alm. Skolefond . . .	5952	— 12 —
Rentepenge	112	— 79 —
Forpagtningsafgift af Jorderne	36	— „ —
Amtsrepartitionsfondens Bidrag . . .	100	— „ —
Skolepengene, efterat en Fjerdedeel er afgivet til Stipendiefonden . . .	492	— 78 —
Lys- og Brændepenge	163	— 48 —
Indskrivningspenge	70	— „ —
For Testimonier	20	— „ —
Refusion f. Tavlepenge	76	— „ —
	<u>11853 Rbd.</u>	<u>29$\frac{1}{2}$ Sk.</u>
	8187	— 12 —
<u>Kassebeholdning: 3666 Rbd.</u>	<u>17$\frac{1}{2}$ Sk.</u>	

U d g i f t.

Pensionerne opførte som afgivet Overskud til d. alm. Skolefond	1300 Rbd.	„ Sk.
De faste Læreres Gager	5700	— „ —
Timebetaling m. m.	391	— 72 —
Bibliotheket	100	— „ —
Bygninger og Inventarium	131	— 75 —
Brændsel og Belysning	203	— 4 —
Skatter og Afgifter	67	— 17 —
Regnskabsføring	119	— 71 —
Tilfældige og løbende Udgifter . . .	166	— 57 —
Krigsskat af Skolens Rentepenge . . .	7	— 4 —
	<u>8187 Rbd.</u>	<u>12 Sk.</u>

Stipendiefondens Indtægt.

Beholdning f. f. A.	4 Rbd.	60½ Sk.
Fjerdeparten af Skolepengene . . .	164	— 26 —
Rentepenge	56	— „ —
Udtaget af de i Sparekassen indsatte Midler	430	— „ —
		<hr/>
	654 Rbd.	86½ Sk.
	647	— 87 —
		<hr/>
Beholdning	6 Rbd.	95½ Sk.

U d g i f t.

Indsat i Sparekassen	210 Rbd.	„ Sk.
Krigsskat	3	— 48 —
Udbetalte Oplagspenge	430	— „ —
Regnskabsføringen	4	— 39 —
		<hr/>
	647 Rbd.	87 Sk.

Skolebeneficierne for dette Skoleaar have været fordeelte saaledes:

Mellemste Stipendium (35 Rbd.):

1. Fr. Sørensen. 2. V. Olivarius. 3. J. Terp. 4. M. Dam.

Laveste Stipendium (20 Rbd.):

1. H. Siemsen. 2. H. Marcher. 3. L. Fog. 4. P. Olsen*).

Fri Underviisning (foruden Ovennævnte):

1. R. Wulff. 2. K. Hasselriis. 3. N. Holm. 4. A. Balle. 5. F. Lauritzen. 6. H. Hansen.

---

*) Bortfalder for denne Discipels Vedkommende, efterat han i April d. A. er traadt over i Realafdelingen.

7. J. Erichsen. 8. V. Gottlieb. 9. P. Ellebye.
10. Kr. Pihl og som extraordinære Gratister 11. S.
Whitte og 12. J. Whitte.

Det Møltkiske Legat for Embedsmænds Børn,
som gaae i Rønne lærde Skole, nyder H. Siemsen.

Gehejmeraadinde Stampes Legat for Aaret
1851 er af Sjællands Stifts Biskop efter Rektors Ind-
stilling bleven tildeelt Student Karl Adolf Römer,
efter at han havde underkastet sig Examen artium med
Hovedkarakteren Laudabilis.

I Indbydelsesskriftet for 1850 meddeelttes en
allerhøjeste Resolution af 6te Maj s. A., hvorefter Rønne
lærde Skole skulde nedlægges som saadan og Realskolen
gaae over til at blive en kommunal, af Regeringen blot
understøttet Skole.

I Indbydelsesskriftet for 1851 forsøgte man at
paavise, hvor uheldig en saadan Forandring vilde være
for Bornholms Udvikling, og hvor forholdsviis ringe
Bekostninger selv en fuldstændigt udrustet Real- og
lærd Skole vilde kræve.

I dette Indbydelsesskrift har jeg den Glæde at
kunne meddele, hvad der iøvrigt her forlængst er
bekjendt, at der ved Loven af 14de April d. A.
er indrømmet Landet en Skole, som godt besøgt og
vel bestyret sikkert vil blive til megen Velsignelse for
Landet.

De Paragraffer af Loven, der angaae Rønne lærde
Skole, meddeles her for Fuldstændigheds Skyld:

§ 6. Rønne lærde og Realskole forandres fra
Udgangen af indeværende Skoleaar til en højere Real-
skole for Bornholm, der paa samme Maade som Skolen
hidtil skal staae under Bestyrelse af Ministeriet for
Kirke- og Underviisningsvæsenet. Underviisningen skal
navnlig omfatte de samme Gjenstande, i hvilke der hidtil

har været underviist i Skolens Realklasser. Dog skal der tillige gives de Disciple, der ville forberede sig til Studeringer, Lejlighed til at erholde saadan Underviisning i Latin og Græsk, at de kunne gaae over til de lærde Skolers Afgangsklasser.

De Disciple, der ved Rønne Skole have underkastet sig den for de lærde Skoler befalede Afgangsexamens første Deel og i de övrige Underviisningsfag paa den Maade, som nærmere bestemmes af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, godtgjøre deres Modenhed til Optagelse i de lærde Skolers Afgangsklasser, kunne begjære sig optagne i hvilken som helst af disse Skoler.

§ 7. Ved denne Realskole bliver at ansætte en Rektor, for hvem foreløbigen foruden fri Bolig in natura eller Godtgjørelse derfor i Penge fastsættes en Løn af 1200 Rbd., samt 5 Adjunkter, der lønnes som Adjunkterne ved de lærde Skoler efter deres Plads i Aldersrækken imellem disse, og af hvilke den ene kan tillægges Overlærers Gage og Anciennetet som saadan imellem de lærde Skolers Overlærere, naar han, hvis han havde været ansat ved en lærd Skole, vilde have egnet sig til Beskikkelse til Overlærer. Den övrige Underviisning besörges ved Timelærere. Dog kan, hvis dette ikke i tilstrækkeligt Omfang kan skee paa tilfredsstillende Maade, en sjette Adjunkt ansættes.

§ 8. Rønne højere Realskole beholder samtlige den nuværende Skoles Ejendomme og Midler, med Indbegreb af den opsamlende Stipendiefond, der lægges til Skolens Kapital; ligeledes oppebærer den fremdeles samtlige den nuværende Skole tillagte Indtægter, derunder indbefattet det aarlige Bidrag fra Amtsrepartitionsfonden, og vedbliver fremdeles at staae i den samme Forbindelse med den almindelige Skolefond, i hvilken Skolen hidtil har staaet.

§ 9. Naar Sønner af Forældre, der ere bosatte paa Bornholm eller Fæstningen Kristiansö, for

Fremtiden optages som studerende Disciple i lærde Skoler udenfor disse Öer, tillægges dem her fra deres Indtrædelse i Skolen som extraordinære Gratister fri Underviisning med samme Adgang til Stipendier, som Disciple fra Grönland og Færöerne have ifølge kongelig Resolution af 11te Februar 1848.

Disciple, der paa Grund af Forandringen ved Rönne Skole umiddelbart gaae over til lærde Skoler udenfor Öen, tillægges her samme Stipendier, som efter Vidnesbyrd fra Rönne Skoles Rektor der i det næste Skoleaar vilde være blevne dem tillagte.

Skolens Bogsamling har siden sidste Meddelelse modtaget følgende Forøgelse:

N. C. L. Abrahams. Kort Omrids af den tyske Litteraturs Historie *).

Aktstykker til Nordens Historie i Grevefejdens Tid, samlede og udgivne af Fyens Stifts litt. Selskab. 1ste og 2det H. Odense 1850. fl. 4.

K. Aldenhoven. Ueber den Virgilischen Fatalismus. Ratzeb. 1850. 4 (Progr).

T. Becker. Orion. II, 2.

C. H. A. Bendtsen. Forholdet mellem den klassiske Oldtids og Christendommens Moral (efter Schaubach). Progr. fra Ribe Kathedralskole.

Bergk u. Caesar. Zeitschrift f. d. Alterth. Neunter Jahrg. Cassel. 4.

A. F. Bergsöe. Den danske Stats Statistik. IV, 3.

F. C. C. Birch. Efterretninger om Horsens lærde Skole. Horsens.

J. Bjerregaard. Om Digterterne, efter Dieckhoffs Poetik. Fredericia.

— Exempelsamling til Indövelse af dansk Verslæres Elementer. Fredericia.

---

*) Trykkested er udeladt, naar det er Kjöbenhavn, Aarstal, naar det er 1851, Format, naar det er Oktav.

- H. H. Blache. Bidrag til Besvarelsen af det Spørgsmaal, om der paalægges Disciplene i vore lærde Skoler meer end tilbørligt Arbejde i Skolen og hjemme. — Nogle Ord om Translokationen i Juli 1850. Aarhus (Progr.).
- P. Bobertag. Ueber Stellung u. Methode des mathematischen Unterrichtes auf Gymnasien. Ratzeb. 1848. 4. (Progr.).
- H. G. Bohr. Efterretninger om det v. Westenske Institut. — Lærebog i Middelalderens Historie. 2den omarb. Udg.
- F. C. Bornemann. To Afhandlinger til den danske Arveret (Univers. Progr.). 4.
- Broager. Beviis for Euclids 11te Axiom (Afh. i Roskilde Skoles Progr.).
- H. N. Clausen. Tidsskrift for udenlandsk theologisk Litteratur. 1851. 2—4. 1852. 1.
- A. Crone. Biskop Jakob Madsen Vejles Visitatsbog. Odense (Progr.).
- S. Egilsson. Skólaskýrsla fyrir Reykjavíkur lærða skóla. 1848—49.
- T. Erslew. Almindeligt Forfatterlexikon. 13de H. (III, 3).
- J. C. Espersen. De excerptis et fragmentis aliquot Appiani commentatio critica et historica &. (Progr. fra Metropolitanskolen).
- H. M. Flemmer. Skoleefterretninger om Frederiksborg lærde Skole.
- M. Hammerich. Udsigt over de ni sidste Skoleaar tilligemed Oplysning om de fremtidige Afgangsprøver i Borgerdydsskolen paa Chvn.
- L. Helweg. Den danske Kirkes Historie efter Reformationen. 2det Afsnit.
— Kirkehistoriske Samlinger, 3die H.
- K. F. Hermann. Lehrbuch der griechischen Antiquitäten. 11ter Th. 1ste u. 2te Hälfte. Heidelb. 1850—52.
- W. Hornbostel. Ueber die vom Demosthenes in Sachen

- des Apollodor verfassten Gerichtsreden. Ratzeb.
4. (Progr.).
- O. A. Hovgaard. Det attiske Retsvæsen med Hensyn
til Religionsforsæelser. Aarhus (Progr.).
- A. v. Humboldt. Kosmos III. B. 2te Abth. Stuttg. u.
Tübingen.
- F. E. Hundrup. Biografiske Efterretninger. om de
Kandidater, som have underkastet sig den filolo-
giske Embedsexamen (i Progr. fra Roskilde).
Roskilde.
- J. N. Hübertz. Aktstykker til Bornholms Historie. 1ste
og 2det Hefte. 1851—52.
- G. F. V. Lund. Bidrag til Fortolkningen af nogle Steder
i Ciceros Cato major og Lælius (Progr. fra Nykjøb.).
Mansa, Kaart over Als.
— Kaart over Rønne Havn (Foræret af Hr. Glas-
handler J. Boss).
- J. P. Mynster. Den christne Kirkes Stiftelse (Bispe-
indvielsesprogr.). 1852. 4.
- Nordiske Oldskrifter, XII. Sjørðar kvæði ved Hammershaimb.
— XIII. Valdemars sjællandske Lov og Absalons sjæl-
landske Kirkelov ved P. G. Thorsen. 1852.
- Norske Skolers Indbydelsesskrifter:
- F. L. Vibe. Brudstykke af Forelæsninger over den
helleniske Litteraturhistorie. Christiania. 1850.
- C. Müller. De 7 første og den 33de Sang af Dantes
Inferno, oversatte i Originalens Versmaal. Chri-
stiania. 1851.
- H. Holmboc. Forandringer ved og Tillæg til Langes
græske Grammatik. Bergen. 1851.
- Arentz. Om Funktionen Γ m især med Hensyn til dens
numeriske Evaluation (Indb. fra Skien lærde Skole).
Christiania 1850. 4.
- Musæus. Om den forestaaende Sammenkomst af Filo-
loger og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger.
Skien. 1851. 4.
- Oversigt over det kngl. danske Videnskabernes Selskabs

- Forhandlinger i Aaret 1851 ved Örsted og Forchhammer.
- J. H. Paulli. Dr. Niels Hemmingsens Pastoraltheologi. (Doktor disput.).
- Pauly's Real-Encyclopädie. Lief. 133—137.
- Kr. Pedersen. Danske Skrifter, udg. af Brandt og Fenger. II. B.
- V. Prosch. Lærebog i Naturhistorien til Brug for Elementarklasser. 1852.
- C. Ramus. Commentatio de principio variationis constantium arbitrariarum (Univers. Progr.). 4.
- K. v. Raumer. Geschichte der Pädagogik III. 2. Stuttgart. 1852.
- Rigsdagstidenden for 1851. 4.
- C. V. Rimestad. Efterretninger om Borgerdydsskolen i Khvn.
- Samlinger utgifna af Svenska Fornskrift Sällskapet, III, I, IV, 4. Stockholm. 1846—51.
- Scharling og Engelstoft. Nyt theologisk Tidsskrift, III, 1 og 2. 1852.
- H. Schmith. Nordisk Mythologi. Et Brudstykke. Kolding (Progr.):
- F. W. Schneidewin. Philologus. Vfter Jahrgang. Göttingen.
- Statistisk Tabelværk. Ny Række, 2det og 3die Bind. 4.
- C. A. Thortsen. Efterretninger om Randers lærde Skole. Randers.
- P. H. Tregder. Efterretninger om Aalborg Katedral-skole. Aalborg.
- S. B. Thrice. Efterretninger om Haderslev lærde Skole. Haderslev.
- Whitte. Et Bidrag til Besvarelsen af det Spørgsmaal: Bör Rönne lærde Skole nedlægges. Rönne (Progr.).
- F. W. Wiehe. Efterretninger om Slagelse lærde Skole.
- E. Wolle. Kort Oversigt over den tyske Syntax. Viborg. (Progr.).
- C. L. E. Zander. Quibus e fontibus J. Zonaras

hauserit annales suos Romanos. Ratzeb. 1849. 4 (Progr.).

— Andeutungen zur Geschichte des römischen Kriegswesens. 2te Forts. Ratz. 1849. 4 (Progr.).

H. C. Ørsted. Samlede og efterladte Skrifter. III.—VIII. B. 1851—52.

Fremdeles har Bibliotheket modtaget de i Aarets Løb udkomne Examenslister, Bekjendtgjørelser fra Underviisningsministeriet m. m. samt preussiske Skoleprogrammer f. 1850.

Til Underviisningen i Naturlære er anskaffet en Skraaplan med Vogn og Lodder, til Underviisningen i Tegning 3 Tegnebestik.

Lærlingenes Bogsamling.

I det forløbne Regnskabsaar, fra 1ste April 1851 til 31te Marts 1852, havde Indtægten bestaaet i Deeltagernes Bidrag til Beløb . . . 56 Rbd. 1 Mk. „ Sk. hvorimod Udgiften havde været

til Boghandleren . . . . . 30 Rbd. 4 Mk. 8 Sk.
og til Bogbinderen . . . . . 7 — „ — 12 —

Af hvad der saaledes blev tilovers 18 Rbd. 1 Mk. 12 Sk. afholdtes Regskabsførerens Tilgodehavende f. f. Regnskabsaar til Beløb 7 — 4 — 7 —

saa at Beholdningen til indeværende Regnskabsaar blev . . . . . 10 Rbd. 3 Mk. 5 Sk.

Siden sidst meddelte Fortegnelse over ny tilkomne Böger er indkjøbt for Bogsamlingens Regning følgende Böger: Joh. Ewalds samtlige Skrifter, 4Dele. 2det Oplag. 1814—16. Folkekalender for Danmark. 1852.

H. C. Andersen. Historier. 1852.

Dickens. David Capperfield den Yngre, ovrs. ved L. Moltke. 1852.

Budde-Lund. Nordisk Penningmagazin.

Maria Bojesen. Underholdning for Börn (det hidtil Udkomne). Felttogene 1848, 49, 50 (det hidtil Udkomne).

4

Tirsdagen d. 20de Juli.

Kl. 8—9½.	I. Religion	J. A.
9½—10½.	III. Naturhistorie	A. J.
10½—1.	II. Historie og Geografi	B. L.
3—5.	VR. og IV. Fransk og Naturhistorie	H. A.

Onsdagen d. 21de Juli.

8—10.	II. Religion	J. A.
10—11½.	III. Arithmetik	J. A.
11½—1.	I. Historie	B. L.
3—5.	VR. og IV. Historie og Geografi	B. L.

Torsdagen d. 22de Juli.

8—10.	III. Historie og Geografi	B. L.
10—11.	II. Naturhistorie	A. L.
11—1.	I. Tydsk	Jo. H.
3—4½.	VR. og IV. Tydsk	Jo. H.

Mandagen d. 23de August Kl. 8

prøves de Börn, der blive anmeldte til Optagelse i Rønne højere Realskole.

Onsdagen d. 25de August

offentliggjøres Udfaldet af de afholdte Prøver.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Enhver, der har Interesse for Skolen.

Rønne d. 30te Juni 1852.

H. K. Whitte.

Den offentlige Examen i Rønne lærde Skole

for Aaret 1852

foretages i følgende Orden:

Skriftlige Prøver.

Onsdagen d. 14de Juli.

Kl.	8—11.	Alle Klasser dansk Stil.	L. Jo. H.
	11—2.	IV. stud. Kl. latinsk Stil, de øvrige Klasser Regning	} B. J. A.

Mundtlige Prøver).*

Torsdagen d. 15de Juli.

8—1. Forberedelsesklassen.

Fredagen d. 16de Juli.

8—9 $\frac{1}{2}$.	I.	Geografi	B. L.
11—12 $\frac{1}{2}$.	II.	Fransk	H. Jo.
12 $\frac{1}{2}$ —2.	III.	Religion	J. Jo.
4—5.	VR. og IV.	Dansk	W. B.
5—6.	VR. og IVR.	Engelsk	Jo. L.
6—7.	IV St.	Latin	L. Jo.

Lördagen d. 17de Juli.

8—10 $\frac{1}{2}$.	VR. og IV.	Mathematik	A. J.
11—12 $\frac{1}{2}$.	III St.	Latin	L. Jo.
12 $\frac{1}{2}$ —2.	II.	Tydk	Jo. H.
4—5 $\frac{1}{2}$.	I.	Dansk	W. H.
5 $\frac{1}{2}$ —7.	III.	Fransk	H. Jo.

Mandagen d. 19de Juli.

8—9 $\frac{1}{2}$.	VR. og IV.	Religion	J. A.
9 $\frac{1}{2}$ —11.	I.	Naturhistorie	A. H.
11—12.	II.	Dansk	H. B.
12—1.	III.	Dansk	B. H.
3—4 $\frac{1}{2}$.	III.	Tydk	Jo. J.
4 $\frac{1}{2}$ —6.	VR. og IVR.	Naturlære	A. J.

*) Under de mundtlige Prøver ere Disciplenes Tegninger og skriftlige Arbejder for hele Aaret fremlagte til Eftersyn.

